

BLYTTIA

NORSK BOTANISK FORENINGS TIDSSKRIFT

1952

NR. 4

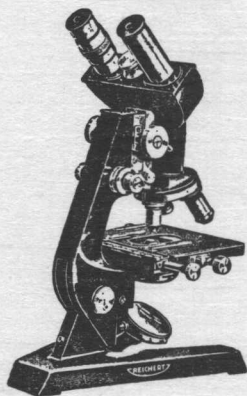
OSLO

Innhold.

	Side
Lid, Johannes: Nye plantefunn 1950—1951. (New Plant Finds in Norway during the Years of 1950 and 1951; Summary.)	95
Wendelbo, Per: <i>Cuscuta campestris</i> i Norge. (<i>Cuscuta campestris</i> in Norway; Summary.)	106
Fægri, Knut, and Egil Moss: On the Occurrence of the Genus <i>Codium</i> along the Scandinavian Coasts. (Om utbredelsen av slekten <i>Codium</i> langs Skandinavias kyst; Norsk sammendrag.)	108
Stordal, Jens: Larger Fungi from Hallingdal, Southern Norway. (Storsopper fra Hallingdal; Norsk Sammendrag.)	114
Småstykker:	
Fægri, Knut: Et merkelig funn av <i>Euphorbia palustris</i> . (<i>Euphorbia palustris</i> found in Western Norway; Summary.)	121
Notiser	122
Bokmelding:	
Lid, Johannes: Norsk Flora	124

Norsk Botanisk Forening.

Styret for 1952: Professor dr. Georg Hygen, formann; dosent Oddvin Reisæter, viseformann; førstebibliotekar Peter Kleppa, sekretær; cand. real. Birger Grenager, kasserer; lektor Halvor Vegard Hauge; lektor fru Ragna Sætorp.

*Enerepresentant
for Norge:*

REICHERT

Mikroskoper

Nye plantefunn 1950—1951.

Av

JOHANNES LID

I dei to siste åra har det kome ei rekkje meldingar om nye plantefunn til Botanisk Museum ved Universitetet i Oslo, oftast med prøvar av plantane. Dei viktigaste har eg stelt saman i ei liste på same måten som eg gjorde for åra 1945—1949 (Lid, 1950). Liksom sist har det kome med nokre eldre funn, helst slike som i mellomtida har kome fram ved revisjon av materiale i herbariet.

Aconitum napellus L. Sunnylven: Forvilla i eit grustak nedafor Ringdal 15. aug. 1951 J. L.

Agrostis gigantea Roth. Storkvein. Fana: Ved vegen langsmed vågen ved Fana Folkehøgskule på Store Milde 25. juni 1950 J. L. — Oslo: Maridalsvegen ved Telthusgata 8. juli 1950 J. L. Per Størmer (1952) har gitt ei fullstendig liste over alle norske funn av denne art.

Alchemilla norvegica G. Sam. ad. int. Norsk marikåpe. Idd: Gata nær Holtet 31. juli 1951 Nils Hauge. — Varteig: Hasle 5. aug. 1951 Nils Hauge. — Jeløy: Jeløya 18. juni 1916 Gudrun Lie Holmsen. — Voss: Nyre i fuktig bekkedal 30. mai 1948 Gustaf Haglund og Per Wendelbo. — Det var i 1940 professor Samuelsson sette dette namnet på plantane frå Jeløya. *A. norvegica* står nærmast til *A. Wichurae*, men har buttare lappar og grovare tenner.

Althaea pallida W. et K. Kristiansand: Avfalls plass på tomte til Kjøttkontrollen 14. okt. 1938 Johs. Johannessen.

Amaranthus retroflexus L. Velfjord: Strompdal, i Fjøsåkeren 1. okt. 1944 Knut Strompdal. — Rakkestad: På søppelfylling 7. okt. 1950 Kristian Andreassen.

Amelanchier spicata (Lam.) C. Koch. Elverum: På ein vegkant ved Helset 12. juni 1950 Olav Furuset.

Anagallis arvensis L. Skudenes: Sandve i ein gulrotåker 24. juli 1951 Johs. Mjølhus.

Anaphalis margaritacea (L.) Benth. et Hook. Aker: På eit jorde nedafor Slemdal skule 8. sept. 1951 Alf Bakke.

Antennaria alpina (L.) Gaertn. Oppdal: Blåhø, nokre få hanplantar i berget på søraustsida, 1470 m, 10. aug. 1950 J. L.

Anthemis ruthenica MB. Råde: Fuglevik, på ein vegkant 25. juni 1951 Per Størmer.

Anthemis tinctoria L. Norddal: Høghjelle i Valldal i kunsteng, 370 m, 4 aug. 1950 Børre I. Grønningsæter.

Arabis arenosa (L.) Scop. Engerdal: Femundsenden 24. juli 1951 Finn Wischmann. — Nord-Fron: Brandtuft på Haugsæter, 900 m, 3. aug. 1951 Karen Hygen. — Vang i Oppland: Ved Bygdishheim, 1065 m, juli 1950 P. Kaad. — Åseral: I vegkanten 200 m frå garden Kylland 17. aug. 1950 J. Nuland.

Arenaria norvegica Gunn. Dovre: Sandøyr ved Ilka, nær Lågen, 475 m, 19. juli 1950 Nils Hauge og Finn Wischmann.

Aristolochia clematitis L. Jeløy: Ved kanalbrua 13. juni 1951 Jan Suleng.

Arnica montana L. Voll: Engbakkar i skogen vest for Venås, 250 m, 2. aug. 1951 J. L.

Asparagus officinalis L. Kristiansand: Ved avfallsplatsen Tangen 5. juli 1950 J. Nuland.

Asperula arvensis L. Inderøy: Haugan, ugras i hagen 10. juli 1951 Ivar Jørstad.

Asplenium viride Huds. Trysil: Nordaustskråningen av Høgåsknappen ved Jordet 22. juli 1951 Finn Wischmann.

Atriplex hortensis L. Onsøy: Lund sør for Onsøy kyrkje. Ved tufta etter eit nedrive fjøs 4. okt. 1950 Nils Lund.

Avena fatua L. Kvam i Hordaland: Avfallsplats i Alvik 12. aug. 1947 Karl Sivertzen.

Axyris amaranthoides L. Kristiansand: Avfallsplats på Hestheia 23. sept. 1950 Johs. Johannessen.

Bellis perennis L. Hadsel: Melbu 24. juni 1949 Erling Solli. Plantane har halde seg i fleire år i enga nær eit uthus.

Botrychium boreale Milde. Rauland: Nummedalsjuvet i Rauland grend 7. juli 1951 Per Wendelbo. Dette er ny sørgrense, den er ikkje funnen i Telemark før. — Norddal: Tverr-reset ved Grønningsæter, 380 m, 12. aug. 1951 J. L.

Botrychium multifidum (Gmel.) Rupr. Uvdal: Hegnunsæter 1. aug. 1937 Finn Wischmann.

Brassica nigra (L.) Koch. Moss: Jernbanest. 11. aug. 1946 Krist. Andreassen. — Odda: Eitrheimsneset aug. 1947 Karl Sivertzen.

Bromus inermis Leyss. Sørreisa: Langsmed riksvegen ovafor eit tysk bensinlager i Sørstraum 24. juli 1950 Oliver Finnseth.

Bromus mollis L. Hadsel: Gullstadøya ved Melbu 22. juli 1951 Sverre Raanes (ved Oliver Finnseth). Ikkje kjend frå Nordland før.

Bromus secalinus L. Velfjord: Klausmark i rugåker 30. juli 1943 Albrikt Okan (ved Knut Strompdal).

Callitriche stagnalis Scop. Fåberg: Rundtomevjua ved Søre Jørstad 24. sept. 1939 Olav S. Jørstad. På Austlandet før berre kjend nord til Feiring.

Campanula persicifolia L. Randesund: I kratt på Dvergsoya 7. juli 1950 J. Nuland. Fagerklokka er før kjend sør til Dypvåg, og er meld frå Kristiansand av Axel Blytt (1874 s. 690 og 1906 s. 672), men ikkje attfunnen av R. E. Fridtz (1903 s. 132). Det finst ikkje plantar derifrå i herbariene før, og vi har gått ut frå at dei gamle meldingane ikkje var rette.

Carduus leiophyllus Petrov. Skudenes: Sandve i ein hønsegard 27. juli 1951 Johs. Mjølhus.

Carduus nutans L. Klepp: Orre 23. juli 1950 Gudrun Laland. Ikkje før kjend frå Rogaland. På Orre veks den i graset ovafor rullesteinfjæra nordom Orresanden. Det var mange plantar utover 2—3 rute-meter.

Carex arctogena H. Sm. Dovre: Mesætra i Grimsdalen saman med *Carex bicolor* på leirut grunn straks nedafor sæteren, 950 m, 27. juli 1948 J. L.

Carex atrofusca Schkuhr. Voll: Ved Tindevatnet under Middagstinden, 930 m, 5. aug. 1951 J. L.

Carex caespitosa L. Torpa: Ulsjøen juli 1949 Finn Wischmann.

Carex chordorrhiza Ehrh. Vågå: Myr under Hindnubbane opp til 1160 m, 23. juli 1951 J. L.

Carex elata All. Degernes: Kolbjørnsviksjøen 6. aug. 1931 Karen Breien. — Øymark: Skjelsandbanken ved Kolbjørnsviken 3. juli 1930 og 2. juni 1931 Karen Breien.

Carex elata × *fusca*. Degernes: Kilebuslora ved elva 28. juni 1930 Karen Breien.

Carex ericetorum Poll. Vågå: Ved store Hinddøla opp til 1240 m, 24. juli 1951 J. L.

Carex glareosa Wahlenb. Voll: Ved sjøen nær Måndalselva 28. juli 1951 og i botnen av Innfjorden 31. juli 1951 J. L.

Carex Hartmani A. Caj. Råde: Åven 25. juni 1951 Jon Kaasa og Finn Wischmann.

Carex heleonastes Ehrh. Trysil: Slåttmyra ved Søre Osen 19. juli 1951 Hans Solheim og Finn Wischmann.

Carex Hostiana DC. Røros Landsokn: Myr på austsida av Varglibusta, 760 m, 26. juli 1951 Finn Wischmann.

Carex norvegica Retz. Voll: Under Middagstinden, 900 m, 31 juli 1951 J. L.

Carex Otrubae Podp. Råde: Åven 25. juni 1951 Ivar Jørstad.

Carex riparia Curt. Onsøy: Ved Kjølberg bru 5. juni 1950 Ivar Jørstad.

Carex rupestris L. Aurland: Onstadura, ca. 50 m o. h., 4. sept. 1950 Ivar Jørstad.

Centaurea solstitialis L. Elverum: Ugras ved Bjølsen skule 15. okt. 1950 Olav Furuset. — Oddernes: Stray i gulrotåker 23. sept. 1951, 130 cm høge plantar, Johs. Johannessen.

Cerastium arvense L. Leka: Skei, ved vegen ned til sjøen 11. juli 1951 Knut Strompdal.

Cerastium glomeratum Thuill. Fana: I veggroft ved heradsgarden på Store Milde 3. juli 1950 Jakob Naustdal.

Chimaphila umbellata (L.) Barton. Rygge: Tangen sept. 1951 Reidulv Østbye.

Cicer arietinum L. Bukk-ert. Konservator Olav Gjærevoll melder at Einar Fondal har funne den i Buvik. — I Botanisk Museum, Oslo ligg eit ark med eit frodig eksemplar av denne art, med påskrift: »*Ononis*? Ved Kragerø som ukrud i en have på Øen, 1914 Tidemand Ruud.« Selland (1921 s. 135) melder at H. Kjørsten i 1917 hadde funne *Cicer* i ein erteåker i Eidfjord (sjå òg Nordhagen 1940 s. 372).

Conopodium majus (Gouan) Loret et Barr. Fløsta: Eikeland 21. juni 1951 Håkon Damsgård. Er ikkje før funnen aust for Kristiansand.

Coronopus squamosus (Forsk.) Asch. Kvam i Hordaland: Alvik på avfallsplass 12. aug. 1947 Karl Sivertzen.

Corydalis claviculata (L.) DC. Halse og Harkmark: Langøy (ved Hiløy) på ei hylle i søraust, 8—10 m o. h., 19. juli 1950 Torleif Andersen.

Crepis capillaris (L.) Wallr. Oddernes: Påskebjerg, i tusenvis, 25. sept. 1951 Johs. Johannessen.

Datura tatula L. Onsøy: Lund (sør for Onsøy kyrkje) 4 okt. 1950 Nils Lund. Ein 50 cm høg plante med blomstrar og unge frukter.

Delphinium elatum L. Hageriddarspore. Odda: Ved Opo utafor gjerdet for fabrikkjen aug. 1951 Karl Sivertzen. — Denne hageplanten er også før funnen forvilla hos oss, såleis i Vang i Hedm.: Møystad juli 1862 Otto Theodor Kinck. — Kristiansand 24. juli 1920 Hanna Resvoll-Holmsen. — Røros: Avfallsplass ved Sandhaugane 2. aug. 1941 Kristen Nygaard. — På Kongsvoll er den forvilla i eng.

Digitaria sanguinalis (L.) Scop. Oddernes: Ugras i gulrotseng 16. aug. 1944 J. Nuland.

Draba norvegica Gunn. Jølster: I berg i Vikane ved Kjosnesfjorden (Jølstervatnet), 280 m, 19. aug. 1951 J. L.

Dryas octopetala L. Jølster: Nord for Årdalssæteren i berg austom Stegvatnet, 870 m, 24. aug. 1951 J. L. Veks her i lag med *Asplenium viride*, *Botrychium lunaria*, *Carex capillaris*, *Convallaria*, *Erigeron boreale*, *Gentiana nivalis*, *Potentilla Crantzii* og *Veronica fruticans*. — Olav Befring har før funne *Dryas* i Befringdalen i Jølster.

Dryopteris paleacea (Sw.) C. Chr. Bjerkreim: Lia sør for Store Svele 8. juni 1951 Per Størmer.

Echinochloa crus-galli (L.) PB. Kristiansand: Avfalls plass på Hesteheia 21. sept. 1950 Johs. Johannessen.

Echinops sphaerocephalum L. As: Vegkant vestom kyrkja 12. juli 1948, Kristian Andreassen. — Drøbak: Ved moloen til Biologen 23. sept. 1950 Mia Økland. — Nes i Akershus: Vormsund, utkomen frå eit gartneri 25. aug. 1950 Johan Sorknes.

Epilobium roseum Schreb. Odda: Rogdebakken aug. 1947 Karl Sivertzen.

Epipogium aphyllum (F. W. Schm.) Sw. Drangedal: To stenglar i granskog på austsida av Garefjell, 200 m, 18 aug. 1951 Finn Wischmann.

Equisetum scirpoides Rich. Dovre: Nordsida av Grisungknatten, 1350 m, 28. aug. 1950 J. L. Veks her i lag med *Carex misandra* og *parallela*, *Draba alpina* og *Salix polaris*.

Erigeron canadense L. Kristiansand: Oddermarka 3. aug. 1950 Johs. Johannessen. — Eidanger: Eidanger st. 28. aug. 1951 ingeniør Nils Eriksen.

Eryngium maritimum L. Klepp: Orresanden 25. juli 1950 Gudrun Laland. Det var to plantar, den eine om lag 160 m, den andre om lag 170 m nord for Orreåna, begge om lag 50 m frå stranda. Strandtistelen var ikkje før kjend vest for Lista. Den er truleg nyleg innvandra på Orresanden, for fram gjennom tidene har mange botanisert der utan å ha sett den. *Atriplex sabulosum* Rouy, som Gudrun Laland fann i Nærbø og Klepp i 1947, er òg truleg nyleg komen til Jæren.

Euphorbia helioscopia L. Hadsel: Melbu i gulrotåker 20. juli 1951 K. Rystad. Har helde seg der i fleire år.

Filipendula vulgaris Moench. Eide i Vest-Agder: Heradsgartnar Andreas Haga har i 1941 samla den på ei øy utafor Homborsund. Sørgrensa var før i Tjølling i Vestfold.

Galium hercynicum Weig. Namdalseid: Deråsbrenna, 143 m, 1. aug. 1950 Bjørn Berdal. Den veks her på ein vegkant i granskogen. Nordgrensa er med dette funn flytt frå Møre og Romsdal til Nord-Trøndelag.

Galium triflorum Michx. Årdal i Sogn: Ytre Ofredal 4. sept. 1949 Hans H. H. Heiberg. Myskemauren, som før er funnen på Vetti i Årdal, veks i gråorkratt vest for Ytre Ofredalselva, 450 m o. h.

Geranium sibiricum L. er teken som ugras i Tøyenhagen, Oslo 18. juni 1936 av Bertha Pedersen, og på ei fylling ved Sarsgata i Oslo 23. sept. 1946 av Kristian Andreassen.

Geum aleppicum Jacq. Aker: Kapellvegen ved Engebråten 9. juli 1950 J. L.

Glyceria declinata Breb. Dette nye graset som Per Størmer har fortalt om i Blyttia (1948 s. 40, og 1951 s. 1), og som før er kjent frå Oslo, Modum, Ytre Sandsvær, Sande i Vestfold, Sandar og Tjølling, er

no også funne i Borre: Nøklegård 12. juli 1951 og Skoppum 14. juli 1951 Per Størmer.

Goodyera repens (L.) R. Br. Høle: I lia sør for Ims, epifytt meterhøgt opp på ein mosgrodd rogn, 7. juni 1948 Per Størmer. Ikkje før funnen i Rogaland. — Sund: Telavåg, ein plante i myr ved vegen 1 km aust for brua, 24. juni 1950 Tore Ouren.

Hammarbya paludosa (L.) O. Ktze. Balsfjord: Melkeli på kvit-mosetuve 20. juli 1950 C. M. Norman.

Hedera helix L. Herdla: Blom på austsida av Blomøy 2. juni 1951 Jakob Naustdal. Dette er om lag 35 km lengre nord enn den var kjend før.

Holcus mollis L. Jølster: Fjellet ved Nerbøstølen i Ålhusdalen 9. juli 1951 J. L. Veks her i sæterbeitet ved 650 m saman med *Cryptogramma*, *Polytrichum lonchitis*, *Dryopteris oreopteris* og *Selaginella*.

Hypericum hirsutum L. Voll: I berget under Hovdekollen ved Oterholm 29. juli 1951 J. L.

Hypericum montanum L. Jølster: I berget ved Vikane i Kjøsnesfjorden (Jølstervatnet) 19. aug. 1951 J. L.

Iberis amara L. Langesund 15. juli 1951 Inger Østreim.

Impatiens parviflora DC. Oslo: Oscarsgt. 36, tysk brakketomt under krigen og sidan for dei allierte, aug. 1951 Karen Hygen.

Juncus macer S. F. Gray. Tjølling: Frednes ved Øygarden. I ein opptrækka veg ved tunet aug. 1950 Ove Arbo Høeg. — Randesund: Dvergsøya, langsmed ein grasgrodd veg 5. aug. 1950 J. Nuland. — Oddernes: Ved ein gangsti mellom Oddernes kyrkje og Gimlemoen militærleir 13. aug. 1951 J. Nuland. Tyskarane hadde eit lagerskur her under krigen. Tuvene er svært frodige, i ei var det 77 blomstrande strå. — Greipstad: Ved ein gangstig halvvegs mellom Rosseland og Rossevatn 2. aug. 1951 J. Nuland. 50—60 tuver på eit stykke som kuene beiter på. Det er 6 km frå sjøen. — Desse fire nye funn i Vestfold og Vest-Agder, saman med Halfdan Møllers funn i Sandar og Tjøme (Blyttia 1952 s. 10), viser at denne amerikanske planten tek til å spreia seg her i landet.

Lactuca macrophylla (Willd.) A. Gray. Kjempeturt. Aker: Bekkelaget, 2—3 m² under ein berghamar 3. juni 1945 Kristian Andreassen. — Bærum: Askalia, nedlagd plass (mellom Ramsåsen og Ringiåsen), rikeleg innover i skogen 4. juni 1944 J. L. Ein svenske, Erik, budde her i 1890-åra. — Asker: I skogen austafør Syverstadtjønna 13. juli 1947 Finn Wischmann. — Fauske: Rikeleg ved vegen austafør hotellet i Fauske 20. juli 1950 Halfdan Rui. (Sjå elles Lid 1952 s. 648.)

Lamium galeobdolon (L.) L. Råde: Naturalisert i park på Tomb jordbruksskule 24. juni 1951 Per Størmer.

Lathyrus vernus (L.) Bernh. Elverum: Fritsknappen ved Jønna 4. aug. 1950 Olav Furuset.

Ledum palustre L. Sør-Odal: Sørskrånningen av Granberget nord for Gjørelsjøen, 380 m, 27. okt. 1951 Odd Sviland.

Lens culinaris Med. Kvam i Hordaland: Alvik på avfallsplass ved krommalmلاغret frå Tyrkia 12. aug. 1947 Karl Sivertzen.

Lepidium sativum L. Odda: Eitrheim i eng 26. juni 1950 Karl Sivertzen.

Linaria repens × *vulgaris*. Kristiansand: Hesteheia, på avfallsplass 7. aug. 1950 Johs Johannessen.

Littorella uniflora (L.) Asch. Dovre: I Vålåsjøen og Avsjøen 21. aug. 1950 J. L. *Littorella*, som før var kjend opp til 678 m i Tynset, går i Vålåsjøen opp til 937 m. — Enno høgre går den i Nord-Fron: I Even Trøttebergs herbarium ligg eit ark med *Littorella* som Hartvig Johnsen hadde samla i Nedre Sikkilsdalsvatnet 12. aug. 1915. Dette er 990 m o. h.

Lolium multiflorum Lam. Værøy: Vegkant ved naturleg eng nord på øya 11. aug. 1951 Sverre Raanes (ved Oliver Finnseth). Dette er fyrste funn nord for Trondheim.

Lunaria annua L. I Botanisk Museums herbarium ligg eksemplar av denne art (med påskrift *Lunaria rediviva* L.) frå Oslo: Lillefrogner 7. okt. 1891 A. Landmark, og frå Fjære: Hesnes mai 1882 Carl Traaen.

Luzula pallescens Sw. Borre: Sem 10. juli 1948 Kristian Andreassen.

Lysimachia thyrsiflora L. Voll: I fjøra ved Oterholm 29. juli 1951 J. L. Før berre kjend eit par stader i Møre og Romsdal.

Lysimachia vulgaris L. Elverum: Ved Kynna nær Kynnasjøen 14. juli 1950 Olav Furuset.

Malaxis monophylla (L.) Sw. Aker: Mellom Blankvatn og Auretjønn 9. juli 1949 Finn Wischmann.

Mentha gentilis L. Odda aug. 1947 Karl Sivertzen.

Monotropa hypopitys L. Løten: Vensæterberget, 300 m, 1. sept. 1950 Even Høgholen. — Brandval: 300 m nordvest for Gallbutjønn nær grensa mot Grue, 330 m, 18. aug. 1951 Kr. Aarefjord.

Nicandra physalodes (L.) Gaertn. Giftbær. Denne amerikanske giftplanten av søtvierfamilien er funnen nokre gonger hos oss. Oslo: På fylling ved Sarsgata 23. sept. 1946 Kristian Andreassen. — Aker: Storo sept. 1934 Kristen Klaveness. Ugras ved Huk på Bygdøy 12. sept. 1948 Georg Størmer. — Tønsberg: Forvilla i ein hage 7. sept. 1948 Mauritz Hauge. (Sjå elles Lid 1952 s. 550.)

Nuphar pumilum (Timm) DC. Jølster: Dvergsdalsvatnet 21. aug. 1951 J. L.

Odontites rubra Baumg. Hole: Rytteråker, ugras bak uthuset 8. sept. 1950 Halvor B. Gjærum.

Oenothera biennis L. Øvre Eiker: Hokksund 16. juli 1951 Finn Wischmann.

Orchis mascula L. Voll: I berget under Hovdekollen ved Oterholm 30. juli 1951 J. L.

Papaver somniferum L. Hamar: Strandgata 11. juli 1948 Kristian Andreassen.

Phacelia tanacetifolia Benth. Elverum: Bjølsen lærergard 15. juli 1950. Forvilla i hagen etter dyrking i 1949 Olav Furuset. — Skedsmo: Strømmen 31. juli 1938 Finn Chr. Sørlye. — Seljord: Bekkevasen ved Seljordheia juli 1945 Gudve Gjellstad.

Phacelia Whitlavia L. Kristiansand: På vegkant 15. juli 1950 Johs. Johannessen.

Physalis alkekengi L. Jødekirsebær. Denne pryddplanten av søtvierfamilien er hos oss funnen forvilla eller på avfalls plassar. Jeløy: Fiske 15. juli 1946 Kristian Andreassen. — Rakkestad: Bergenhus 10. sept. 1944 Kristian Andreassen. — Aker: Avfalls plass ved Hengsenga på Bygdøy 24. aug. 1944 J. L. — Bærum: Søre Økern i veggroft 28. okt. 1945 Ole Martin Lohre. (Sjå elles Lid 1952 s. 550.)

Phyteuma orbiculare L. Odda: I eng på Eitrheim 3. juli 1950 Karl Sivertzen.

Poa palustris L. Vågå: Ved Sjoa på austsida av Russlibrua, 870 m, 26. juli 1951 J. L.

Polygala vulgaris L. Hadsel: Melbu 12. juni 1949 Leif Mjøen (ved Oliver Finnseth). Ny nordgrense.

Polygala serpyllifolia Hose. Norddal: Allstad i Valldal, 250 m, på våt grasbakke 18. juli 1950 Børre I. Grønningsæter.

Potamogeton praelongus Wulf. Lista: Krågervatn. 5. aug. 1950 Torleif Andersen. Før ukjend mellom Lier og Time.

Potentilla rupestris L. Asker: Sørsida av Leangodden 15. juni 1951 Svein Rui Manum.

Potentilla Tabernaemontani Asch. Ognå: Ognå 5. juni 1951 Finn Wischmann.

Potentilla thuringiaca Bernh. Lyngdal: Lindteigen 5. aug. 1950 Kristian Andreassen.

Potentilla recta L. Hvaler: Grasgrodd vegkant ved Rove sør for Skjærhallen 27. juni 1950 Nils Hauge. — Horten: Fredriksvern på stranda 27. juli 1950 Kristian Andreassen.

Ranunculus arvensis L. Kvam i Hordaland: Ålvik på avfalls plass 12. aug. 1947 Karl Sivertzen. — Dei eksemplar som vi før meinte å ha frå Bergen (Kalfaret 26. aug. 1866 Th. Meinich), viser seg å vera *R. sardous* Cr.

Ranunculus flammula L. Velfjord: Strompdal, i Kvernhusåkeren 27. aug. 1944 Knut Strompdal.

Rorippa islandica (Oeder) Borb. Jølster: Skei 17. aug. 1951 J. L.

Rubus idaeus L. f. *phyllanthus* Friderichs. et Gelert. Aker: Eit par kjerr i Sørkedalen, 3 km i luftline sør for Øvre Lyse, 500 m sør-

aust for Bestemormyrane, 350 m o. h., 3. sept. 1950 Aage Sekkelsten.
— Kristiansand: Ved Møllevatnet juli 1923 Daniel Danielsen.

Sagina apetala Ard. Hårarve. Av denne planten som er utbreidd i Sør-Amerika, Nord-Afrika og Vest-Asia, og som er vanleg mange stader i Europa nord til Danmark og Sør-Sverige, ligg det eit norsk eksemplar i Botanisk Museum. Onsøy: Gressvik på ballast 30. aug. 1907 A. Landmark.

Salsola ruthenica Iljin. Russesoda. Liknar *S. kali* L., men har tett risforma topp og lange, ikkje heilt stive blad. Blomsterblada er utan striper. Fredrikstad: Øren aug. 1904 Hartvig Johnsen. På ballast på Øren 19. juli 1905 R. E. Fridtz. — Nesodden: Langøyane 7. juli 1920 og 8. sept. 1921 A. Landmark. — Oslo: Vippetangen 24. aug. 1904 R. E. Fridtz. — Kristiansand: Avfallstomt ved Møllevatn 1904 Daniel Danielsen. Avfalls plass ved Småhagene 10. aug. 1948 J. Nuland. Avfalls plass på Hesteheia 15. sept. 1950 J. Nuland. — Buvik: Pienes mølle 19. sept. 1930 og 12. okt. 1933 R. Tambs Lyche.

Salvia officinalis L. Hvaler: Kirkøya Martinus Alm.

Sarothamnus scoparius (L.) Wimm. Arne Stuestøl melder i juni 1951 at gyvel no spreier seg langsmed vegen ved Rossfjorden i Austad. Truleg er den spreidd med grus frå Kråvik i Lyngdal.

Saxifraga geum L. Norddal: Hol, nokså mykje på turt lende 120 m o. h., 8. juli 1950 Børre I. Grønningsæter.

Saxifraga oppositifolia L. Bjerkreim: Lia sørvest for Bærland 6. juni 1951 Per Størmer.

Saxifraga umbrosa L. Nedstrand: Tveit 26. juni 1951 Halvor B. Gjærum.

Scirpus maritimus L. Inderøy: Risanbukta 14. juli 1951 Ivar Jørstad. Dette er ny nordgrense i indre Trøndelag.

Scirpus planifolius Grimm. Dypvåg: Sandøya juli 1914 og 5. juli 1915 Daniel Danielsen.

Senecio aquaticus Huds. Nord-Vågsøy: Nord for Revvik i beitemark 21. aug. 1949 Per Størmer. På naturleg vekse plass er den før berre kjend frå Møre og Romsdal fylke.

Setaria italica (L.) PB. Hornnes: Ytre Dåsvatn 6. aug. 1949 J. Nuland. I høyrusk på bygdevegen etter høykøyning frå kunsteng på myrane ved Fjalebekktjønnna der det var sådd kanadisk timotei.

Setaria viridis (L.) PB. Lyngdal: Nær Lyngdal Jordbruksskule 5. sept. 1951 Jon Eieland.

Silene acaulis L. Sund: Spildevågen, eit lite sterilt eksemplar i eit berg ved bryggja i botnen av vågen, ca. 15 m. o. h., 24. juni 1950 Finn Wischmann. — Bjerkreim: Lia sørvest for Bærland 6. juni 1951 Per Størmer. Ny sørgrense.

Sisymbrium Loeselii L. Råde: Fuglevik 25. juni 1951 Per Størmer.

Sisymbrium orientale L. Moss: Jernbanestasjonen 12. aug. 1950. — Larvik 9. aug. 1950. — Skien 9. aug. 1950. — Notodden 7. aug. 1950. Alle Kristian Andreassen. — Kvæfjord: Vik, i eng nær ein veg 4. sept. 1951 Oliver Finnseth.

Sisymbrium wolgensse MB. Bergen: Hegrenes mølle 19. juni 1951 Anton Røstad.

Solanum nigrum L. Velfjord: Granås, i hagen saman med *Reseda* 3. sept. 1948 Knut Strompdal. — Hadsel: Melbu i gulrotåker 26. sept. 1950 Oliver Finnseth. Dette er ny nordgrense.

Sonchus oleraceus L. Hadsel: Melbu i gulrotåker sept. 1950 Oliver Finnseth.

Sorbus subsimilis Hedl. Hidra: Ystebø 11. juni 1951 Per Størmer.

Sparganium glomeratum Læst. Dovre: Toftemo, myrdam nær Lågen 23. juli 1950 Nils Hauge.

Spergula arvensis L. I ei bortlagd plantepakke etter konservator Ove Dahl kom det i 1951 fram to eksemplar som Ove Dahl hadde samla i Berlevåg: Veines 25. aug. 1916. Dette er nordgrensa for linbendel i Noreg. I lektor Hugo Berntzens herbarium ligg eit blomstrande eksemplar frå Vadsø: »I et af Vadsø's gaardsrum 26/7 1889« leg. Marinius Hanssen.

Stachys macrantha (C. Koch) Hyl. Ås: I vegkanten vest for kyrkja, 29. juni 1948 Kristian Andreassen.

Stellaria alsine Grimm. Hadsel: Husebykollen i ei kjelde 9. juli 1950 Oliver Finnseth. I Nord-Noreg er den før samla i Gildeskål: Indyr 1883 J. M. Norman (var. *heterophylla* Norm.). — Meløy: Mellom Holandsfjord og Engenbrea 12. juli 1930 Halfdan Rui. Og som før meldt (Lid 1950 s. 52) i Sør-Varanger 1949 av Nils Hauge. — Etter Axel Blytt (1897 s. 33) skal J. R. Landmark ha funne den i Flakstad.

Symphytum asperum × *officinale*. Åseral: Avfalls plass på Flystveit 17. aug. 1950 J. Nuland.

Symphytum officinale L. Hadsel: Avfalls plass ved Stokkmarknes 10. sept. 1945 Ottar Norli.

Teesdalia nudicaulis (L.) R. Br. Råde: Fuglevik 25. juni 1951 Eilif Dahl og Per Størmer. Ikkje før funnen aust for Skåtøy.

Thalictrum flavum L. Askvoll: Ved Vågen (Tviberg) mellom steinar nær sjøen juni 1951 Jakob Naustdal.

Torilis japonica (Houtt.) DC. Askvoll: Røyset, under og i Lensmannsgrønene juli 1951 Jakob Naustdal.

Trisetum flavescens (L.) PB. Lårdal: Eng ved bryggja, 75 m o. h., 1. aug. 1948 Halfdan Rui.

Tropaeolum majus L. Kristiansand: Avfalls plass på Hesteheia 3. sept. 1950 J. Nuland. — Oddernes: Avfallshaug ved Kjos 23. sept. 1950 J. Nuland.

Vaccaria pyramidata Med. Kvam i Hordaland: Alvik på avfalls plass 12. aug. 1947 Karl Sivertzen.

Veronica filiformis Sm. Vardal: Ugras i ein hage straks nord for grensa med Gjøvik 15. juli 1944 Fredrik Lange.

Veronica gentianoides Vahl. Kosakkveronika. Trondenes: Røkenes 20. juli 1951 Einar Jenssen (ved Oliver Finnseth). Fleire eksemplar er funne forvilla i utmarka om lag 500 m frå garden, 100 m frå eit utmarksgjerde. Det eksemplar som er sendt til Botanisk Museum høyrer til varieteteten *variegata*.

Vicia angustifolia (L.) Reich. Elverum: Terningmoen 2. sept. 1950 Olav Furuset.

Vicia dasycarpa Ten. Kristiansand: Avfalls plass på Hesteheia 25. aug. 1950 Johs. Johannessen.

Vicia ervilia (L.) Willd. Kvam i Hordaland: Ålvik på avfalls-
haugar ved krommalmlagret frå Tyrkia 12. aug. 1947 Karl Sivertzen.

Vicia hirsuta (L.) S. F. Gray. Voll: I berget under Hovdekollen ved Oterholm 29. juli 1951 J. L. — Velfjord: Strompdal, i Kvernhus-
åkeren 18. sept. 1946 Knut Strompdal.

SUMMARY

New Plant Finds in Norway during the Years of 1950 and 1951.

An annotated list of interesting finds of Norwegian vascular plants. 160 species and hybrids are reported from new localities. The records include several northern and southern limits of the plants in question, and some altitudinal limits. The following anthropochores are assumed to be new to the flora of Norway: *Althaea pallida*, *Delphinium elatum*, *Lactuca macrophylla*, *Physalis alkekengi*, *Phyteuma orbiculare*, *Sagina apetala*, and *Veronica gentianoides*.

Sitert litteratur.

- Blytt, Axel, 1874: Norges Flora. Anden Del. Christiania.
— 1897: Nye bidrag til kundskaben om karplanternes udbredelse i Norge. — Chr. Vid.-Selsk. Forh. 1897, no. 2. Kristiania.
— 1906: Haandbog i Norges flora. Udgivet ved Ove Dahl. Kristiania.
Fridtz, R. E., 1903: Undersøgelser over floraen paa kysten af Lister og Mandals amt. — Vidensk.-Selsk. Skrifter 1903, No. 3 Christiania.
Lid, Johannes, 1950: Nye plantefunn 1945—1949. — Blyttia 8. Oslo.
— 1952: Norsk Flora. 2. utgåve. Oslo.
Lyche, R. T., 1938: Bidrag til Norges adventivflora 1934—1937. — Det Kgl. Norske Vid.-Selsk. Skrifter 1938, Nr. 3. Trondheim.
Møller, Halfdan, 1952: To nye funn av *Juncus macer* i Vestfold. — Blyttia 10. Oslo.
Nordhagen, Rolf, 1940: Norsk Flora. Oslo.
Selland, S. K. 1922: Hardangeromraadet's flora. Utgitt ved Jens Holmboe. Bergens Museums Aarbok 1919—20. Naturv. række nr. 10. Bergen.
Størmer, Per, 1948: *Glyceria declinata*, New to Norway. — Blyttia 6. Oslo.
— 1951: On *Glyceria declinata*. — Blyttia 9. Oslo.
— 1952: *Agrostis gigantea* Roth. — Blyttia 10. Oslo.

Cuscuta campestris i Norge.

Av

PER WENDELBO

Den 1. september 1952 fikk Botanisk Museum i Oslo tilsendt en *Cuscuta*-art fra gartner Torstein Hagen på Modum. Den vokste på et eksemplar av sommerasters (*Callistephus chinensis*) som han hadde dyrket i sitt gartneri. Professor Rolf Nordhagen overlot meg planten til bestemmelse. *Cuscuta*-artene er ofte vanskelige å bestemme, men det foreligger heldigvis en moderne monografi over slekten (Yuncker 1932).

Den innsendte planten viste seg å være *Cuscuta campestris* Yuncker. Arten er ikke tidligere angitt fra Norge. Imidlertid finnes i norske floraer en angivelse av *Cuscuta australis* R. Br. fra Dømmesmoen i Fjære. De to ark med *Cuscuta* som denne angivelsen refererer til ligger i Universitetsherbariet på Botanisk Museum i Oslo. Eksemplarene ble samlet av Jens Roll-Hansen 10. oktober 1937. Ved en nøyere undersøkelse av eksemplarene, som vokste på vanlig sar (*Satureja hortensis*), viste det seg at også disse måtte henføres til *Cuscuta campestris*. Denne arten skiller seg fra *C. australis* ved å ha spisse kronblad med litt innbøyd spiss og bredere begerblad som overlapper hverandre. De systematisk viktige skjellene, som sitter ved basis av kronen, er hos *C. campestris* større og har flere frynser. Fra våre andre *Cuscuta*-arter, *C. europaea* L., *C. epilinum* Weihe og *C. epithymum* Murray skiller *C. campestris* seg først og fremst ved å ha kuleformet arr (underslekten *Grammica*), mens de førstnevnte artene har et nærmest trådformet arr (underslekten *Cuscuta*).

En *Cuscuta*, som den 13. september 1952 ble innsendt til Botanisk Museum i Oslo under navn av *C. australis* fra Kr. Andreassen, er dessverre ubestemmelig da den mangler både blomster og kapsler. Den er funnet på *Callistephus chinensis* i Rakkestad. *Callistephus*-frøet er ad omveier kommet fra Los Angeles, California.

I herbariet ligger det også en *Cuscuta* på *Callistephus* samlet i gartner Carlsens gartneri i Stokke ved Stavanger av Asche Moe i oktober 1930. Men også dette eksemplaret er uten blomster og

kapsler. Begge de to sist nevnte funn kan selvsagt høre til *C. campestris*, men saken lar seg ikke avgjøre på grunnlag av materialet.

Torstein Hagen hadde fått sitt *Callistephus*-frø fra firmaet Sigv. Chr. Berle A/S i Bergen. Det var hageformene Amerikansk Busk og Strutsefjær (henholdsvis nr. 3487 og 3694 i Berles frøkatalog). På spørsmål fra professor Nordhagen opplyste firmaet at de nevnte frøsorter besto av blandinger av frø som var kommet dels fra Frankrike dels fra Danmark og Holland. Det er derfor ikke mulig å fastslå hvor *Cuscuta campestris*-frøene kan ha kommet fra. Ifølge Yunker (1932 p. 139) forekommer denne arten nå over nesten hele jorden, men den stammer sannsynligvis opprinnelig fra Nord-Amerika. Den vokser på en lang rekke verter, men her i landet er den foreløpig bare funnet på *Satureja hortensis* og *Callistephus chinensis*.

Ved elskverdig imøtekommenhet fra Universitetets Botaniske Museum i København har jeg fått utlånt det danske materialet av *Cuscuta campestris*. Det er gjort tre funn av arten i Danmark, to av dem på de samme vertene som i Norge, det tredje på en *Forsythia*.

Som resultat av granskingen av det norske materialet kan vi således fastslå to sikre funn av *Cuscuta campestris* i Norge: 1. Aust-Agder. Fjære: Dømmesmoen, på *Satureja hortensis*, funnet av Jens Roll-Hansen 10. oktober 1937 og 2. Buskerud. Modum: Simostranda, på *Callistephus chinensis*, funnet av Torstein Hagen 1. september 1952.

SUMMARY

Cuscuta campestris in Norway.

The author reports two Norwegian finds of *Cuscuta campestris*, viz. from Fjære in Aust-Agder and Modum in Buskerud. The hosts were *Satureja hortensis* and *Callistephus chinensis* respectively.

Litteratur.

- Yunker, G. T. 1932: The Genus *Cuscuta*. Memoires of the Torrey Botanical Club Vol. 18, No. 2, pp. 109—331. 1 chart and 158 text figures.

On the Occurrence of the Genus *Codium* along the Scandinavian Coasts.

By

KNUT FÆGRI AND EGIL MOSS

The following is an abstract of a thesis presented by the junior author (E. M.) to the University of Bergen for the degree of cand. real. No attempt has been made in this summary to distinguish between the two »species« reported from our coasts, viz. *C. dichotomum* and *C. fragile*, as the junior author is convinced that the alleged distinguishing characters are — to a very great extent or exclusively — ecotypical responses. He does not feel convinced of the specific distinctness of the two types mentioned. As the investigations pertaining to this problem have, however, not been concluded, the question will not be dealt with any further in this summary.

Codium occurrences known from Norway before 1930.

Ekman (1857) reports *Codium* from Grip near Kristiansund, Hansteen (1892 p. 355) from Hysken outside Bømmeløy, Boye (1894—95) from Nåra (Nora) in Solund, and Printz (1922) detached specimens from Hitra. Most of these finds are preserved in herbaria. Printz (l. c.) also records an unpublished find by Gran; according to information from prof. Printz this find was made at Espevær, thus not far from Hansteen's locality. Besides these finds there are unpublished ones from the following localities:

Hordaland: Strandvik hd.: Ballesheim 1908, detached. E. Jørgensen (B¹).

Sogn og Fjordane: Frøya hd.: Kalvåg 1895. P. Boye. (B).

Møre og Romsdal: Ålesund. 1902. N. Wille (O, S).

Sandøy hd.: Husøy. 1918. N. Wille (S).

It is thus evident that *Codium* did occur — permanently or as short-lived immigrants — along considerable stretches of the Nor-

¹ The herbaria indicated here are: Bergen, Oslo, and Stockholm (Riksmuseet). We are indebted to a number of colleagues for informations.

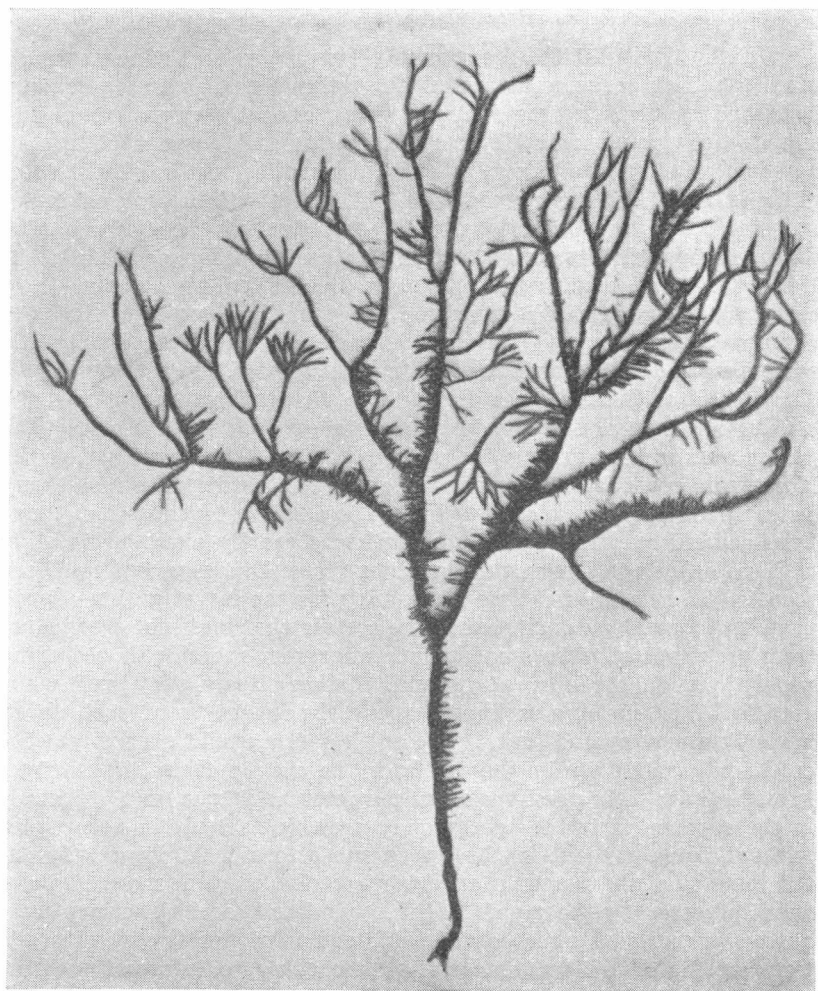

Fig. 1. *Codium*, big specimen from Hordaland: Sund: Bukken.

E. M. phot. $\frac{1}{10}$ nat. size.

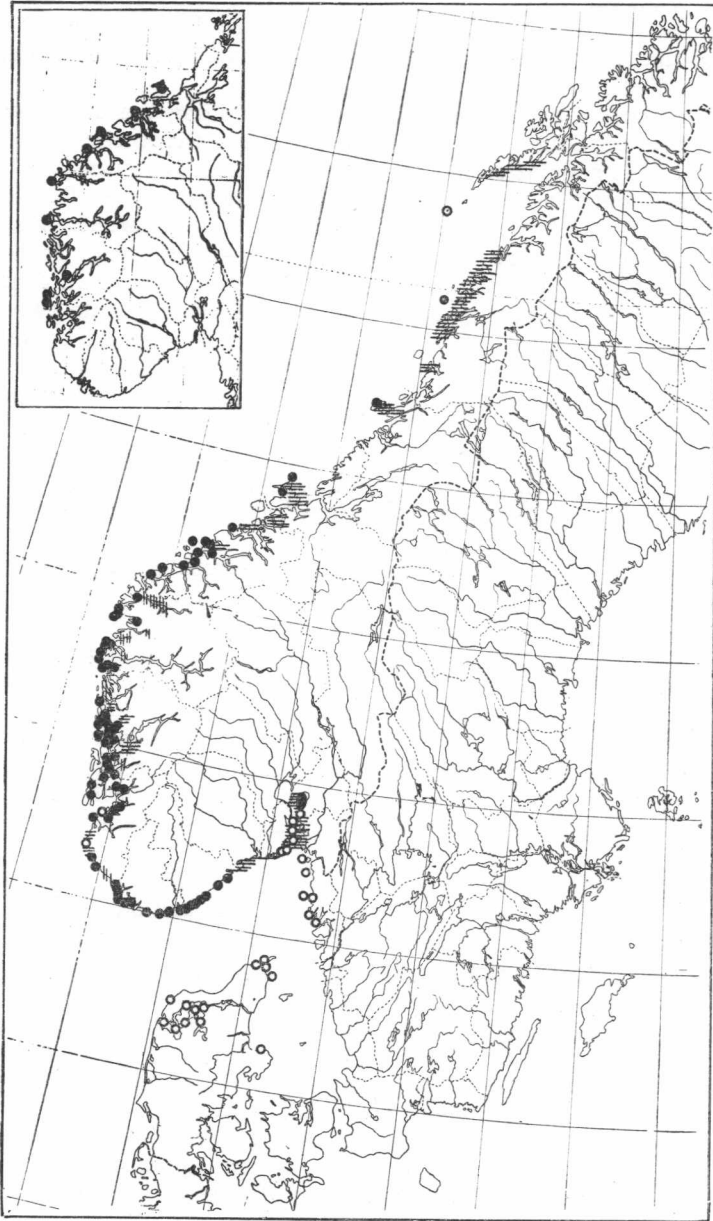
wegian coast, but the species was (were) rightly considered to be very rare. In 1929 a student excursion from the University of Oslo (under the joint leadership of professor H. H. Gran and J. Holmboe) to Jæren and adjacent parts of SW Norway found *Codium*, first detached at Reve, later attached at Mosterøy.

Present distribution.

In the early 1930's the growing frequency of *Codium* was so manifest that it even attracted the attention of non-algologists. Detached specimens were found floating almost everywhere in the sounds and fjords near Bergen (cf. Hygen and Jorde 1935 p. 14) and in many places *Codium* attained dominance to the almost complete exclusion of other species in the upper sub-littoral on rocky bottom in sheltered positions. The expansion of the *Codium* area occurred more or less simultaneously with other changes in distribution of marine organisms (cf. e. g. Soot-Ryen 1951), and it is tempting to presume a connection between these changes and the climatological changes going on or becoming manifest during the same period (for ocean surface temperatures cf. Hesselberg 1948). The spread of the eel-grass disease may be another example.

In order to define the present area of *Codium* in Norway the junior author has, during the seasons 1948—1950, investigated the Norwegian coast from Lofoten to the Swedish border. The results are summarised in the map of distribution, fig. 2. The investigations have been carried out from small rowing boats (easily available locally) with no other equipment than a water-glass. Dredging has not been resorted to, as being too time-consuming for the investigation of such vast stretches. Besides one cannot be certain that material dredged up from greater depths does not include migratory individuals occurring widely outside the area of growth. *Codium* floats very well when detached, and nothing is known about the longevity of such specimens. It was supposed that, if present, *Codium* would generally occur sufficiently high up in the water to be visible from the surface. In some cases this presupposition may not hold true, and especially in the eastern parts the species may grow (attached) in deep water without being present in the upper sub-littoral belt. Especially for that stretch of the coast the species might therefore be more frequent than indicated by the map. On the other hand local fishermen were always approached when possible, and could frequently give information about *Codium* occurrences. — According to information from prof. Printz he has observed the species »in many places along Helgeland coast in April 1951«, and it »is common practically everywhere on the coast between Grimstad and Arendal, where I have observed

Fig. 2. The distribution of *Codium*. Dots: finds by the junior author 1948—50. Rings: other finds. Hatching (vertical or horizontal): investigated areas where *Codium* was not found in the upper sub-littoral. Inset map: finds known before 1929. No attempt has been made to distinguish between attached and detached specimens except for the junior author's localities, where *Codium* was in all cases attached.

it during the last three years. « Most important is the find of attached *Codium* at Røst (by Mr. Bårdseth of the Seaweed utilisation project), a place that the junior author was unable to visit because of communication difficulties.

As indicated by the map, *Codium* occurs along the Scandinavian coasts from the Sound to some distance north of the Arctic circle. The density of the population is variable, the greatest concentration being at present found between ca. 60° and a little more than 61° N lat. Even within that area there are, however, many apparently suitable localities where *Codium* has not — not yet? — been found. There can be no doubt that the species is (are) still spreading: As an example may be quoted the locality Salbusund (in Fanafjord within the massive distribution area at 60°) where some few year-old specimens were found in 1949, whereas *Codium* was completely dominant in 1951. According to Mr. Sundene *Codium* has spread considerably in the Oslofjord between 1942 and 1946—47. — It is therefore highly probable that the pattern of distribution will in some time have changed appreciably from that indicated by the map.

Codium seems to avoid places where the ocean water is mixed up with water coming out from rivers. Thus it was noticeable that *Codium* was poorly represented outside the great fjords, Nordfjord, Sognefjord, and Hardangerfjord. Search in Nordfjord gave completely negative results. On the other hand: in relatively open fjords with better water circulation, or fjords with no great rivers, *Codium* may go far in, e. g. Boknfjord or Eikefjord. The detailed distribution within individual areas indicates a similar preference: *Codium* occurring chiefly, further in exclusively, on projecting points, not in the small bays between. In northern Norway *Codium* seems to be restricted to the outermost part of the archipelago and to avoid the mainland, which one would expect if ocean wintertemperature were the limiting factor.

Codium has been observed on various types of hard bottom, rock, boulders, wood, shells, etc., and also on concrete and on a dead *Laminaria hyperborea* stipe. It has been observed growing epiphytically on *Ascophyllum nodosum*, *Corallina* sp., *Fucus serratus*, *Furcellaria fastigiata*, *Halidrys siliquosa*, and *Laminaria digitata*. On the other hand the following algae have been observed growing epiphytically on *Codium*: *Asperococcus bullosus*, *A. echinatus*, *Bryopsis hypnoides*, *Ceramium* spp., *Chorda filum*, *Chordaria flagelliformis*, *Cladophora hirta*, *C. sericea*, *Dictyosiphon foeniculaceus*, *Ectocarpus* sp., *Enteromorpha* sp., *Erythrotrichia carnea*, *Laminaria saccharina*, *Ochlochaete ferox*, *Polysiphonia ingrescens*, *P. violacea*, *Spermatocchnus paradoxus*, *Sphacelaria bipinnata*, *S. cirrhosa*, *Spongomorpha lanosa*, *Ulva lactuca*.

A detailed list of all visited localities with notes on their littoral and upper sub-littoral alga flora has been deposited at the University of Bergen together with an account of the anatomical investigations of different *Codium* types.

NORSK SAMMENDRAG

Om utbredelsen av slekten Codium langs Skandinavias kyst.

Arbeidet er et sammendrag av Moss's hovedfagsarbeid i botanikk ved Universitetet i Bergen. Det behandler grønnalgenes *Codium*'s utbredelse i Skandinavia, spesielt i Norge. Algen (en eller muligens to nærstående arter) var tidligere ansett for å være meget sjelden — en liste over finnested kjent før 1930 s. 108 jfr. bikartet — men ble i begynnelsen av tredveårene ganske vanlig, og er nå til dels eksklusivt dominerende like under lavvannslinjen på hard bunn. Hovedkartet viser utbredelsen som vi kjenner den i dag. Prikkene er Moss's egne funn, alle fastsittende eksemplarer. Ringene er andres funn, hvor man ikke i alle tilfelle kan vite om eksemplarene satt fast eller om de rekte rundt. Funnet på Røst er dog av fastsittende eksemplarer. Skraveringen viser områder som er undersøkt, men der det i 1948—50 ikke såes *Codium* fastsittende like under lavvannslinjen.

References.

(Floristic literature only).

- Arwidsson, Th. 1936: Meeresalgen aus Vestagder und Rogaland. — Nytt mag. f. naturv. 76.
- Boye, P. 1894—95: Bidrag til kundskaben om algevegetationen ved Norges vestkyst. — Bergens mus. aarb. 16.
- Ekman, F. L. 1857: Bidrag till kännedomen af Skandinavians hafsalger. — Ak. avh. Uppsala.
- Hansteen, B. 1892: Algeregioner og algeformationer ved den norske vestkyst. — Nyt mag. f. naturv. 32.
- Hesselberg, Th. 1947: Sekulær variasjon i sjøens overflatetemperatur langs Norges kyst. — Naturen 71.
- Hygen, G. und Jorde, I. 1935: Beitrag zur Kenntnis der Algenflora der norwegischen Westküste. — Bergens mus. arb. 1934. Natv. rk. 9.
- Kylin, H. 1933: Några algfynd från bohuslänska kusten. — Bot. not.
- Levring, T. 1937: Zur Kenntnis der Algenflora der norwegischen Westküste. Lunds univ. årsskr. N. f. 2, 33, 8.
- Lund, S. 1940: On the genus *Codium* Stack. in Danish waters. — D. kgl. danske vidensk. selsk. Biol. meddel. 15, 9.
- Printz, H. 1926: Die Algenvegetation des Trondhjemsfjordes. — Skr. d. n. vidensk.-akad. Oslo I. Mat.-naturv. kl. 5.
- Rosenvinge, L. Kolderup. 1920: Om nogle i nyere tid indvandrede havalger i de danske farvande. — Bot. tidsskr. 37.
- 1925: Algologiske meddelelser. — Ibid. 38.
- Soot-Ryen, T. 1951: New records on the distribution of marine mollusca in northern Norway. — Astarte 1.
- Sunesson, S. 1939: Zur Algenflora der schwedischen Westküste. — Bot. not.

Larger Fungi from Hallingdal, Southern Norway.

By

JENS STORDAL

Our knowledge of the fungus flora of Hallingdal in Buskerud, Southern Norway, is rather deficient. Only few mycologists have visited the area, and the material preserved in our herbaria from Hallingdal is very scanty. Whilst on an excursion to the parishes (herreder) of Nes and Gol in Hallingdal from the 27th to the 30th of September 1951, I made some observations on the fungus flora, which proved to be very rich. A list of the larger fungi observed in Nes and Gol is given below. Five species were new to Norway: *Crepidotus Cesati*, *C. pubescens*, *Paxillopsis tricholoma*, *Poria luteoalba* and *P. subincarnata*.

Fil. lic. John Eriksson (Uppsala) has determined the *Poria*-species and several of the *Thelephoraceae*. The University of Bergen has covered the traveling expenses. My most sincere thanks are offered for their kind assistance.

The material is preserved in the Botanical Museum of the University in Bergen. The number within brackets indicates the number of the specimen in the herbarium.

Most of the material was collected in the following six localities:

Nes: Høvabakkane, to the NW of the farm Høva, about 170 m. above s.l. 28. 9. 1951. Mixed wood with *Picea abies* predominating. Scattered *Pinus silvestris*, *Betula*, and *Alnus incana*.

Folkemuseet in Nesbyen, about 200 m above s. l. 29. 9. 1951. Conifer forest of *Picea abies* and *Pinus silvestris* with a few *Betula* and *Alnus incana*.

Sorenskrivergården in Nesbyen, about 160 m above s. l. 29.9. 1951. Under birch trees along a dirt road.

Rud, near the railway line, about 170 m above s. l. 28. 9. 1951. Wood of *Pinus silvestris* with scattered *Picea abies* and *Alnus incana*.

Gol: Haugen, near the stream Meåni, about 600 m above s. l. 27. 9. 1951. Wood of *Pinus silvestris* and *Picea abies*.

Raudalensetna, about 950 m above s. l. 27. 9. 1951. Pasture with a few shrubby *Picea abies*.

Basidiomycetes.

Agaricaceae.

Amanita muscaria (L. ex Fr.). In Høvabakkane and Nesbyen st., under birch trees. — *A. porphyria* (A. et S. ex Fr.). Høvabakkane and Rud. Scattered specimens in coniferous woods.

Armillaria mellea (M. Vahl ex Fr.). Høvabakkane and Folkemuseet. Very common on stumps (7055).

Cantharellus aurantiacus Wulf. ex Fr. Rud. Among needles under *Picea*. — *C. umbonatus* Pers ex Fr. Rud and Haugen. A few specimens.

Clitocybe cerussata (Fr.). Folkemuseet. Among needles under spruce (7069). — *C. clavipes* (Pers. ex Fr.). Rud and Folkemuseet. Common in coniferous woods. — *C. bicolor* (Pers. ex Pers.) sensu J. E. Lge. Folkemuseet. Among needles on mossy ground in a spruce wood with scattered deciduous trees (*Betula*, *Alnus incana* etc.) (7043). The specimens had no smell. — *C. ditopoda* (Fr. ex Fr.). Rud, among needles and twigs in pine forest. The specimens had a strong smell of flour (7025). — *C. fragrans* (Sow. ex Fr.). Haugen. The specimens had a strong smell of anise. — *C. metachroa* (Fr.). Høva. Under spruce trees near the farm. — *C. nebularis* (Batsch ex Fr.). Høvabakkane and Folkemuseet. In the moss carpet of a spruce forest (7040). — *C. odora* (Bull. ex Fr.). Høvabakkane. Among *Hylcomium splendens* under *Picea* (6989).

Collybia butyracea (Bull. ex Fr.). Høvabakkane and Folkemuseet. Common under *Picea abies*. — *C. cirrata* (Pers. ex Pers.). Høvabakkane and Folkemuseet. — *C. confluens* (Pers. ex Fr.) Folkemuseet. Among moss in a spruce forest (7041). — *C. tuberosa* (Bull. ex Fr.). Høvabakkane. Only a few specimens.

Cortinarius anomalus (Fr.). Høvabakkane. In several places near birch trees in mixed wood. — *C. brunneus* (Pers. ex Fr.). Høvabakkane. Rather common. — *C. cinnamomeus* (L. ex Fr.). Folkemuseet and Haugen. Very common in a coniferous wood. — *C. cylindripes* Kauffm. Høvabakkane and Haugen. In several places. — *C. flexipes* (Pers. ex Fr.). Høvabakkane. A few specimens. — *C. gentilis* (Fr.). Høvabakkane (7003) and Haugen (6970). In coniferous woods. — *C. semisanguineus* (Fr.) Gill. Høvabakkane and Rud. — *C. traganus* (Fr. ex Fr.) Fr. Rud. — *C. vibratilis* (Fr.) Høvabakkane. In the moss carpet of a coniferous wood (7001). The stem was white, a little flushed with ochre. The flesh was very bitter.

Crepidotus Cesatii (Rbh.) Sacc. [Syn.: *C. spaerosporus* (Pat.) J. E. Lge., Lange, Fl. Agar. Dan. pl. 132 C & C]. I have two collections of this species from Folkemuseet (7057, 7065). The specimens grew on twigs of *Picea abies*. The fungus has not previously been reported

from Norway. — *C. pubescens* Bres. This rare species was growing among twigs, sticks etc. below *Alnus incana* at Folkemuseet (7071). Neither this species has previously been reported from Norway. — I have examined the *Crepidotus*-material at the Botanical Museum in Oslo and none of these two species is found there. There is, however, some material from Western Norway which I have had no opportunity to examine. — *C. variabilis* (Pers. ex Fr.). Syn.: *Cladopus variabilis* (Pers.) W. Sm. The specimens grew on twigs of frondose trees at Høvabakkane (6993).

Flammula carbonaria (Fr. ex Fr.). On burnt ground in a coniferous wood av Høvabakkane (7081). — *F. penetrans* (Fr.). Høvabakkane and Rud. Common on stumps and roots of *Pinus silvestris*.

Gomphidius rutilus (Schaeff. ex Fr.). Syn.: *G. viscidus* (L. ex Fr.). Haugen (6969).

Galera pubescens (Gillet). On a lawn by Ål railway station (7082). The spores were $10-12 \times 6\mu$.

Hebeloma crustuliniforme (Bull. ex Fr.). On a lawn by Ål st. near a planted tree (7083). The spores were $10-11 (-12) \times 5-5,5 n\mu$ — *H. mesophaeum* (Fr.). Høvabakkane.

Hygrophorus agathosmus Fr. ex Fr. Folkemuseet and Høvabakkane (7074). — *H. camarophyllus* (A. & S. ex Fr.). (Syn.: *H. caprinus* Scop. ex Fr.) Haugen (6971). — *H. eburneus* (Bull. ex Fr.) Fr. Folkemuseet (7066); Haugen (6968). Spores $5,5-6,5 \times 4\mu$. — *H. erubescens* (Fr.) Fr. In a spruce forest at Folkemuseet (7062). — *H. niveus* (Scop. ex Fr.). Common on pasture at Raudalensetra (6967). — *H. pratensis* (Pers. ex Fr.) Fr. Raudalensetra, on pasture (6960).

Hypholoma capnoides (Fr.). Folkemuseet, Høvabakkane and Rud. Very common.

Inocybe geophylla (Sow. ex Fr.). Folkemuseet and Høvabakkane. Among moss (7044).

Laccaria laccata (Scop. ex Fr.). Folkemuseet and Høvabakkane.

Lactarius camphoratus (Bull. ex Fr.) Fr. Rud. — *L. confusus* Lundell nov. nom. (Syn.: *L. glyciosmus* Fr., sensu Neuh.). Høvabakkane (7000). — *L. deliciosus* (L. ex Fr.). Høvabakkane. — *L. necator* (Pers. ex Fr.). Syn.: *L. turpis* Weinm. ex Fr. At Høvabakkane, and some very large specimens under a birch at Sorenskrivergården. — *L. rufus* (Scop. ex Fr.) Fr. Høvabakkane and Rud. — *L. torminosus* (Schaeff. ex Fr.) Fr. Folkemuseet and Høvabakkane. — *L. trivialis* (Fr.) Fr. Folkemuseet and Høvabakkane.

Lepiota amianthina (Scop. ex Fr.). Haugen. — *L. Carcharias* (Pers. ex Fr.). Folkemuseet and Høvabakkane (7037). — *L. cinabarina* A. (A. & S. ex Fr.) Karst. Folkemuseet (7064). — *L. clypeolaria* (Bull. ex Fr.). Folkemuseet (7070). A tiny specimen only. Spores $14-17 \times 6\mu$. — *L. granulosa* (Batsch ex Fr.). Folkemuseet.

Marasmius androsaceus (L. ex Fr.) Fr. Høvabakkane and Folkemuseet. — *M. epiphyllus* (Pers. ex Fr.) Fr. On dead *Betula*-leaves at Høvabakkane (6981). — *M. oreades* (Bolt. ex Fr.) Fr. Nesbyen, by the road between Nesbyen and Gol. — *M. perforans* (Hoffm. ex Fr.) Fr. Folkemuseet and Høvabakkane. On *Picea*-needles. (Raudalensetra (6961). — *M. Rotula* (Scop. ex Fr.) Fr. Folkemuseet. On needles, cones, and twigs below *Picea*. — *M. scorodonium* (Fr.) Fr. Below *Picea*. Folkemuseet (7032).

Mycena ammoniaca Fr. Folkemuseet (7047). — *M. galericulata* (Scop. ex Fr.). Folkemuseet. — *M. lactea* (Pers. ex Fr.). Folkemuseet (7049). A specimen devoid of cystides and with very narrow spores. It must probably be referred to the var. *pithya*. The specimen was growing on *Picea*-needles. — *M. metata* (Fr.). Høvabakkane (6987); Folkemuseet (7046). — *M. pura* (Pers. ex Fr.). Among moss in spruce forest. Folkemuseet and Høvabakkane (7038). — *M. vulgaris* (Pers. ex Fr.). On dead needles of *Picea*. Høvabakkane (6986).

Naucoria erinacea (Fr.). Høvabakkane. A tiny specimen, growing on a little twig of *Betula* on the ground (6982).

Nolanea staurospora Bres. Myking in Nes 800 m, on pasture.

Paxillus atrotomentosus (Batsch ex Fr.). Rud. On the decaying stump of a tree. — *P. involutus* (Batsch. ex Fr.) Fr. Høvabakkane.

Paxillopsis tricholoma (Alb. & Schw.) Lange. Høvabakkane (6988); and Folkemuseet (7051). In the first locality, the specimen was growing on needles and twigs on the ground in a young, dense wood of *Picea*. The edge of the cap was very distinctly ciliate. In the second locality, the mushroom (7051) was found on a dust heap. In that specimen the edge of the cap was not so distinctly ciliate. The spores were almost spherical, 4–5 μ , minutely warty. My specimens are conform with those pictured in Flora Agar. Dan tab. 133 D & D¹. The species has not previously been reported from Norway.

Pholiota caperata (Pers. ex Fr.), *P. marginata* (Batsch ex Fr.) and *P. mutabilis* (Schaeff. ex Fr.) were all of them found at Høvabakkane.

Pleurotus mitis (Pers. ex Fr.). Høvabakkane. — *P. ulmarius* (Bull. ex Fr.). Sørenskrivergården, growing on the bole of a birch tree, 0,5 m above the ground (7028).

Psilocybe foenisecii (Pers. ex Fr.). On a lawn at Nesbyen railway station July 31st 1950 (4436). The specimen is preserved in the Botanical Museum of the University in Oslo.

Russula decolorans (Fr.) Fr. Høvabakkane. — *R. densifolia* (Secr.) Gill. Høvabakkane (7007). Spores 7–8 $\times$ 6 μ . — *R. foetens* (Pers. ex Fr.) Fr. Folkemuseet. — *R. nigricans* (Bull. ex Fr.). Folkemuseet. — *R. obscura* Romell. (Syn.: *R. vinosa* Lindbl. ap. Romell). Høvabakkane.

Tricholoma equestre (L. ex Fr.). Rud. — *T. flavobrunneum* (Fr. ex Pers.). Sorenskrivergården. Under a birch tree (7077). — *T. inamoenum* (Fr.). Folkemuseet. — *T. nudum* (Bull ex Fr.). Høvabakkane and Nesbyen railway station, under birch on an old lawn. — *T. pessundatum* (Fr.). Rud (7085). — *T. rutilans* (Schaeff. ex Fr.). Høvabakkane. — *T. saponaceum* (Fr.). Høvabakkane (7002) and Rud. — *T. sejunctum* (Sow. ex Fr.). Haugen (6963). — *T. vaccinum* (Pers. ex Fr.). Among mosses and needles under a *Picea abies*. Folkemuseet and Høvabakkane (7042).

Boletaceae.

Boletus badius Fr. Sorenskrivergården. Under a birch tree. — *B. luteus* L. ex Fr. Høvabakkane. Below Pinus. — *B. scaber* Bull. ex Fr. Høvabakkane. Near single birch trees in a coniferous wood. — *B. subtomentosus* L. ex Fr. Høvabakkane. — *B. versipellis* Fr. Nesbyen. In several places by the road between Nesbyen and Gol, July 12th 1944.

Polyporaceae.

Daedalea unicolor Bull. ex Fr. Sorenskrivergården, on *Betula* (7029).

Lenzites sepiaria (Wulf. ex Fr.) Fr. Rud. On the stump of a coniferous tree (7019).

Merulius niveus Sommerf. ex Fr. Folkemuseet, on *Alnus incana* (7035). — *M. tremellosus* Schrad. ex Fr. Høvabakkane, on *Betula* (6997).

Polyporus abietinus Dicks. ex Fr. Folkemuseet and Rud, on *Pinus silvestris* (7011). — *P. amorphus* Fr. Rud, on *Pinus silvestris*. — *P. caesius* Schrad. ex Fr. Folkemuseet, Høvabakkane and Rud, on *Picea abies* (7024). — *P. confluens* A. & S. ex Fr. Rud. — *P. hirsutus* Wulf. ex Fr. Høvabakkane, on *Alnus incana* (6992); Rud. — *P. ovinus* Schaeff. ex Fr. Høvabakkane. — *P. perennis* L. ex Fr. Rud (7027). — *P. pinicola* Sw. ex Fr. Høvabakkane and Rud on *Picea abies* (7009). — *P. stipticus* Pers. ex Fr. Folkemuseet, on *Picea abies* (7031). — *P. zonatus* Nees ex Fr. Haugen (6977).

Poria cinerascens (Bres. ap. Strass) Bres. Rud, on *Pinus silvestris* (7010. Det. J. Eriksson); Rud, on a rotten pine tree (7020. Det. J. Eriksson). — *P. luteoalba* (Karst.) Sacc. Rud, on *Pinus silvestris* (7023. Det. J. Eriksson). The fungus has not previously been reported from Norway. According to Eriksson (1949) it is found in Sweden, Finland and North-America. In the Swedish locality Hälsingland it was found only a few years ago. — *P. subincarnata* (Peck.) Murill. Rud, on a branch of *Pinus silvestris* (7018. Det. J. Eriksson). The species has not been recorded from Norway before. I have, how-

BLYTTIA

NORSK BOTANISK FORENINGS TIDSSKRIFT

BIND 10

OSLO 1952

Redaktør: Konservator Per Størmer.
Redaksjonskomité: Lektor Gunnar A. Berg, disponent Halvor
Durban-Hansen, professor Georg Hygen, førstebibliotekar
Peter Kleppa.

Trykt med statsbidrag og bidrag av Fridtjof Nansens Fond.

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S

Innhold.

Buen, Helge: Et bidrag til Sphagnumfloraen i Vest-Telemark. (A Contribution to the Sphagnum-Flora of Telemark, Southern Norway; Summary)	88
Eckblad, F.-E.: Oversikt over Norges Geastrum-arter. (An Account of the Geastrum-species in Norway; Summary)	1
Fægri, Knut: Om utbredelsen av <i>Siphula ceratites</i> (Wbg.) E. Fr. i Norden. (On the Occurrence of <i>Siphula ceratites</i> in Northern Europe; Summary)	77
— , and Egil Moss: On the Occurrence of the Genus <i>Codium</i> along the Scandinavian Coasts. (Om utbredelsen av slekten <i>Codium</i> langs Skandinavia's kyst; Norsk sammendrag)	108
— Et merkelig funn av <i>Euphorbia palustris</i> . (<i>Euphorbia palustris</i> found in Western Norway; Summary)	121
Høeg, Ove Arbo: Brev fra India	63
Jørstad, Finn: Notater om sildrearter (<i>Saxifraga</i>) ved Isfjorden på Svalbard (Notes on <i>Saxifraga</i> in Svalbard; Summary)	69
Lid, Johannes: Nye plantefunn 1950—1951. (New Plant Finds in Norway during the Years of 1950 and 1951; Summary)	95
Møller, Halfdan: To nye funn av <i>Juncus macer</i> i Vestfold. (New Finds of <i>Juncus macer</i> in Vestfold Fylke; Summary)	10
Nordhagen, Rolf: Bidrag til Norges flora. II. Om nyere funn av <i>Euphrasia lapponica</i> Th. Fr. fil. i Norge. (Contributions to the Flora of Norway. II. New Records of <i>Euphrasia lapponica</i> Th. Fr. fil. from Norway; Summary)	29
Stordal, Jens: Larger Fungi from Hallingdal, Southern Norway. (Storsopper fra Hallingdal; Norsk sammendrag)	114
Størmer, Per: <i>Trifolium montanum</i> adventiv i Eidanger. (<i>Trifolium montanum</i> Introduced in Eidanger, SE-Norway; Summary) 10	
— New Records of Norwegian Bryophytes. II. (Nye funn av norske moser. II; Norsk sammendrag)	51
— <i>Agrostis gigantea</i> Roth. (<i>Agrostis gigantea</i> Roth; Summary) 73	
Wendelbo, Per: <i>Cuscuta campestris</i> i Norge. (<i>Cuscuta campestris</i> in Norway; Summary)	106
Norsk Botanisk Forening.	11
Arsmelding for 1951	11
Medlemmer i april 1952	20
Notiser	122
Bokmelding	62, 124

ever, got several Norwegian collections of the fungus, especially from the inner part of Hordaland and Sogn. Here it seems to be rather common. The Swedish mykologist John Eriksson, visiting Norway in 1952 found this species at several places in Trøndelag and Hordaland. The species will be dealt with in a separate paper.

Hydnaceae.

Hydnum auriscalpium A. & S. ex Fr. Høvabakkane, on a cone of *Picea abies* (6980); Rud, on a cone of *Pinus silvestris* (7014). — *H. ferrugineum* Fr. ex Fr. var. *scrobiculatum* (Fr.). Haugen (6965). — *H. imbricatum* Fr. Haugen. — *H. melaleucum* Fr. ex Fr. Høvabakkane (6994). — *H. tomentosum* Fr. Folkemuseet (7060); Haugen (6964).

Thelephoraceae.

Coniophora puteana (Schum. ex Fr.) Karst. Folkemuseet, on a coniferous tree (7034. Det. J. Eriksson).

Corticium confluens (Fr. ex Fr.) Fr. Folkemuseet, on *Alnus incana* (7036. Det. J. Eriksson). — *C. cebennense* Bourd. Rud, on *Pinus silvestris* (7022. Det. J. Eriksson). — *C. ochraceum* (Fr. ex Fr.) Fr. Høvabakkane, on *Picea abies* (6985. Det. J. Eriksson).

Peniophora crenea (Bres.) Sacc. & Syd. Høvabakkane, on *Picea abies* (7006. Det. J. Eriksson). — *P. nuda* (Fr.) Bres. Høvabakkane, on *Betula* (7004. Det. J. Eriksson). — *P. setigera* (Fr.) v. H. & L. Rud, on *Pinus silvestris* (7012. Det. J. Eriksson).

Stereum fasciatum (Schw.) Fr. Rud, on *Alnus incana* (7015). — *S. purpureum* (Pers. ex Fr.) Fr. Høvabakkane, on *Betula* (6979). — *S. sanguinolentum* (A. & S. ex Fr.) Fr. Folkemuseet, on *Pinus silvestris*.

Thelephora terrestris Ehrh. ex Fr. Høvabakkane (6978).

Tomentella mucidula (Karst.) v. H. & L. Rud, a dark coloured form on *Picea abies* (7017, Det. J. Eriksson).

Clavariaceae.

Clavaria abietina Fr. Folkemuseet (7048) and Høvabakkane (6990). — *C. ligula* Schaeff ex Fr. Rud (7013).

Tremellaceae.

Eridia glandulosa Fr. Høvabakkane, on *Alnus incana* (6984), *Betula* (7005).

Naematelia encephala Pers. ex Fr. Folkemuseet, on *Pinus silvestris* (7030).

Tremella foliacea Pers. ex Fr. Folkemuseet.

Ascomycetes.

Cudonia confusa Bres. Folkemuseet (7068) and Høvabakkane (7008).

Helvella elastica Bull. ex Fr. Folkemuseet, on a dustheap (7050).

— *H. infula* Schaeff. ex Fr. Folkemuseet and Høvabakkane (6983).

— *H. lacunosa* Afz. Folkemuseet (7075); at Nesbyen railway station, among gras below a planted specimen of *Betula* (7079).

Spathularia flava Pers. ex. Fr. Folkemuseet (7061).

NORSK SAMMENDRAG

Storsopper fra Hallingdal.

Med støtte av Universitetet i Bergen besøkte forfatteren i september 1951 herredene Nes og Gol i Buskerud for å undersøke soppfloraen der. Det meste av materialet ble samlet på seks lokaliteter, som er oppregnet side 113. Blant de tallrike artene av storsopper som ble funnet var følgende fem arter som ikke tidligere er angitt fra Norge: *Crepidotus Cesati*, *C. pubescens*, *Paxillopsis tricholoma*, *Poria luteoalba* og *P. subincarnata*.

Literature.

- Blytt, A. 1905: Norges Hymenomyceter. — Vid. Selsk. Skr. I. Math. Naturv. Kl. 1904. No. 6. Christiania.
 Eriksson, J. 1949: The swedish species of the »*Poria vulgaris*-group«. — Svensk Bot. Tidskr. 43, Uppsala.
 Lange, J. E. 1935—40: Flora Agar. Danica. Vol. I—V. Copenhagen.
 Lundell, S. et J. A. Nannfeldt 1934—50: Fungi exsiccati Suecici, præsertim Upsalienses. (Svenska svampar, särskilt från Upsala-trakten). Uppsala.

Småstykker.

Et merkelig funn av *Euphorbia palustris*.

Under sommerens arbeid gjorde jeg et funn som er så pussig at det fortjener et par ord i Blyttia, og ikke bare å bli liggende som en herberie-etikett, en etikett som ettertiden kanskje vil være tilbøyelig å tilskrive et lett anfall av sinnsforvirring. Funnet ble gjort under rutineundersøkelser for det nye flora-atlas. Fedje er ganske visst besøkt av Nyhuus i 1909, men Nyhuus hadde aldri tidligere arbeidet på Vestlandet, og det var tydelig at hans ubekjendtskap med forholdene hadde gjort at han hadde oversett en del arter av plantegeografisk betydning. I juli i år reiste jeg derfor dit ut et par dager for å gå over øen, som for øvrig består av usedvanlig hårde og utiltalende bergarter med en tilsvarende fattigslig flora.

Den første dagen, da jeg hadde gått rundt en del av stranden, ble jeg — naturligvis — stoppet av en mann som ville vite hva jeg gikk og snuset rundt husene hans for. Etter den vanlige forklaring skulle jeg til å tilføye noe om at for øvrig fantes det ikke noe av betydning på øen, da jeg avbrøt meg selv midt i setningen og spurte hva i all verden det var jeg holdt på å trække på. Mannen ble noe forundret over min opphisselse og sa at den planten brukte de kalle høymåle. Det var riktig nok, en ung *Rumex*, visstnok *crispus*, men midt inne i denne satt et stort eksemplar av *Euphorbia palustris*!

Eksemplaret hadde hatt tre blomstrende stengler, hvorav de to var forsvunnet tidligere. Den tredje befinner seg nå i universitetsherbariet i Bergen.

Spørsmålet er da hvordan planten er kommet dit. Kulturinnflytelse tror jeg vi uten videre kan utelukke. Ganske visst dyrkes *E. palustris* av og til som prydplante, men til den grad av raffinement er ikke hagebruket på Fedje kommet, og ganske spesielt fantes det ikke spor av hagedyrkning omkring det huset det her gjaldt. Tyskerne har griset og rotet noe ganske forferdelig på Fedje, bl. a. fant jeg *Epilobium adenocaulon* ved en tysk bunker, men det er ingen grunn til å tro at de skulle ha innført vår *Euphorbia*. Den må være kommet

dit på »naturlig« vei, og da finnestedet ligger litt avsides, er det lite rimelig at den er kommet med menneskelige transportmidler.

Mere enn det ene eksemplaret lyktes det meg ikke å finne, til tross for at jeg undersøkte alle strender både på hovedøen og de små øyene nordenfor ganske grundig. Spørsmålet er om det har vært flere som f. eks. kan være utryddet av sauene. Jeg vet ikke om sauene andre steder tar *E. palustris*, men det har heller ikke så mye å si, da jeg har inntrykk av at Øygardens halvt utsultede smaler tar til takke med atskillig som ville være blitt vraket av deres kresnere kolleger på fetere beiter. I det hele må man være oppmerksom på at botanikeren i de ytre kyststrøk må nøye seg med det som smalene vraker, og det er ikke mye. Dertil kommer at disse halvvilde dyr til sine øvrige usympatiske egenskaper også kan føye sterke alpinistiske kvalifikasjoner, som mange botanikere ville misunne dem.

Det er derfor ikke umulig at det ene eksemplar av *E. palustris* jeg fant i år, kan være den siste rest av en tidligere større forekomst. Men der er kanskje vel så rimelig å tenke seg at arten er en nyinnvandrer, og at frøet er kommet rekende inn til Fedje. Det så mye mer som stedet der den ble funnet, var en ganske utpreget »rekevik« der det samlet seg alt mulig. Siden eksemplaret var såpass stort, må det dog ha stått på plassen noen år. Så får tiden vise hva der kan komme ut av det.

Summary: Euphorbia palustris found in Western Norway. During routine investigations of the flora of western Norway a specimen of *Euphorbia palustris* was found in Fedje, lat. 60° 47'. The species is common along the shores of the Oslo fjord, but has till now not been recorded further west than Lista. The specimen brought out three flowering stalks and thus must be at least some years old. Its occurrence in a bay where driftwood etc. collects, indicates direct dispersal of seeds across the sea. There is no reason to believe that it has been introduced by man.

Knut Fægri.

Notiser.

Universitetsksamener i botanikk.

Universitetet i Oslo.

Bifag, høsten 1951. 6 kandidater besto eksamen. (1) Om kullhydratenes dannelse og omsetning i plantene. (2) Om heterospori og dens betydning i planterikets utviklingshistorie.

Hovedfag, høsten 1951. Knut Gaarder (fysiologi): Fra et foredlingsarbeid med dvergaspargesbønner; Henrik Halvorsen (fysiologi): En undersøkelse over respirasjonskvotienten ved forskjellige temperaturer hos linfrø under modning.

Bifag, våren 1952. 13 kandidater besto eksamen. (1) Om stofftransport i høyere planter. (2) Blomstenes bygning hos angiospermerne. Gjør spesielt rede for primitive og avlede bygningstrekk i lys av utviklingslæren.

Hovedfag, våren 1952. Randi Sauge (systematikk): En undersøkelse av norske *Aspergillus*-arter; Ingrid Alstadsæter (marin botanikk): En algologisk undersøkelse i indre del av Hardangerfjord; Fritjov Aschjem (fysiologi): En undersøkelse av transpirasjonshastighetens avhengighet av luftfuktighet og temperatur; Hanna Dahl (fysiologi), 6-ukers oppgave.: Om plantecellens strekningsvekst; Kjell Andreas Haugmoen (systematikk): Utbredelsen av en del epifyllittiske lavarter i Nordmarka og deres vannhusholdning; Synneva Ese Marthinsen (fysiologi): En undersøkelse av amylase hos 8 *Penicillium*-arter fra sur og nøytral jordbunn; Rolf Plener (fysiologi): Om bestemmelse av surstoffet i myrvann.

Universitetet i Bergen.

Bifag, høsten 1951. 1 kandidat besto eksamen. (1) Om geotropisme. (2) Redegjør for de forskjellige oppfatninger av problemet om blomstenes fylogenetiske utvikling.

Hovedfag, høsten 1951. Liv Stuland: Andings- og assimilasjonsballanse hos gran (*Picea Abies* (L.) Karst.) av norsk og tysk proveniens.

Bifag, våren 1952. 2 kandidater besto eksamen. (1) Kullsyreassimilasjonens avhengighet av ytre faktorer. (2) Redegjør for overensstemmelsen og slektskapsforhold mellom de store soppene og andre plantegrupper.

Hovedfag, våren 1952. Egil Moss: Undersøk utbredelsen av slekten *Codium* ved Norges kyst. Forsøk å bringe klarhet i forholdet mellom *Codium dichotomum* og *C. fragile*; Inge Olaf Rønning: Om *Sphagnum*-artenes utbredelse i Nordland og Troms.

Bokmelding.

Lid, Johannes: Norsk flora. Med teikningar av Dagny Tande
Lid. 2. utg. Det Norske Samlaget, Oslo. 771 s. Trykt hos Johansen & Nielsen.

Endelig er »Lid« kommet igjen, — i ny og forbedret skikkelse. Den har nok vært sterkt etterspurt de siste årene, ikke bare hos oss, men også i nabolandene. Det er naturlig nok, for Lids flora ligger absolutt i toppklassen, internasjonalt sett. En usedvanlig vakker frukt av den sterke floristiske tradisjon i norsk botanikk. Den nye utgaven har beholdt alle de fortrinn som særmerket den gamle: gode nøkler, klare og konsise diagnoser, fyldige utbredelsesdata, og fremfor alt fru Lids vakre og karakteristiske tegninger. Alt sammen er

grundig gjennomarbeidet, ført à jour og supplert. En mengde nye tegninger er kommet til, især innenfor de litt vanskeligere gruppene, f. eks. i orkide- og grasfamilien. En del av de gamle tegningene som var falt litt uheldig ut ved reproduksjonen, er byttet ut.

Av nye trekk ellers merker en seg at det er tatt med bestemmelsesnøkler også for alle småfamilier og småslekter med ned til 3 arter. Dessuten har Lid laget en ny stor hovednøkkel til familier og slekter (16 sider). Den vil gjøre det mulig også for nybegynnere å finne seg til rette uten at de behøver å ha en skoleflora ved hånden samtidig. Denne nøkkelen betegner for øvrig noe helt nytt i sitt slag. Lid har nemlig her helt forlatt Linné's system som jo ellers i mer eller mindre modifisert form danner ryggraden i alle vanlige hovednøkler. I Lids nøkkel er det foruten blomstenes farge og form især de vegetative skillemerkene som er utnyttet. Hvor »god« en slik nøkkel er, dvs. hvor greitt den leder fram til målet, kan en bare avgjøre ved å prøve den en tid, og helst da på folk som ikke har for store forkunnskaper. Men hvis den holder hva den lover, tror jeg den kommer til å skape revolusjon i skolefloraenes nøkler etter hvert. Tidligere hadde skoleundervisningen lett for å gi elevene inntrykk av at botanikk var det samme som å telle »støvdragere«. Selv om pensum og lærebøker nå er helt omlagt, står nok botanikken ennå i et lett komisk skjær for mange, og bestemmelsesøvelsene er fremdeles et vanskelig punkt. Jeg tror det vil bli både mer lærerikt og morsommere for elevene om en i første rekke kan bygge på de egenskaper ved plantene som de selv lettest legger merke til. En god flora skal ikke bare være et teknisk hjelpemiddel til å finne rett navn på plantene, men også stimulere iakttakelsesevnen og den umiddelbare naturglede hos alle som bruker den. Til å begynne med bør en da være litt varsom med alt som smaker av flisespikkeri.

På den annen side bør en ikke la seg friste til å gå på akkord med det botanisk korrekte for å lette tilegnelsen. Derved oppnår en nemlig i virkeligheten det stikk motsatte: å skape rot og begrepsforvirring. En ergrer seg litt over at Lid ikke har vært mer nøye-regnende på dette punkt. Både i nøkler og diagnoser finner en eksempler på sleivet, misvisende eller direkte feilaktig bruk av botaniske begreper og termini. Det er f. eks. ikke korrekt å si at planter med enkelt blomsterdekke har krone. Det er bare hos arter med dobbelt blomsterdekke vi skiller mellom krone og beger. Sporehus bruker vi ensbetydende med sporangium, men da kan en ikke kalle sporefrukten hos *Pilularia* for et sporehus, for den inneholder jo både makro- og mikrosporangier i ganske stort antall. Om *Pinaceae* heter det at hunblomstene står i »konglestander«, men så knapt går det ikke an å si at konglen er en blomsterstand. En »konglestand« må jo bety en samling av flere kongler, men det var ikke meningen.

Det er uheldig å kalle fruktgjemmet hos *Carex* for en frukt, frukten hos *Rubus* for et bær, frukten hos visse *Ranunculaceae* for en skolmfrukt, kvasten hos *Boraginaceae* for aks eller klase, skilleveggen i en skulpe for midtstol, rakleskjellet hos *Betulaceae* for dekk-skjell, kurvdekkbladene hos *Dipsacaceae* for støeblad, osv. Definisjonen av en topp er meget lite vellykket, likedan definisjonen av en kvast. *Crataegus* har ikke håndlappete blad, men fjærdelte, og *Alchemilla alpina* har koplete blad, ikke fingerdelte. *Cornus* har bær i nøkkelen, men steinfrukt i diagnosen og i naturen. Den har forresten ikke undersittende, men oversittende blomster. *Daphne* har ikke steinfrukt, men et enfrøet bær. Hos *Crataegus* og *Arctostaphylos* finner vi derimot steiner i frukten, ikke frie frø. *Iris* har fribladete blomsterdekke, mens *Phyllodoce* alltid har sambladet krone (abnorm fribladethet skyldes insektangrep).

Nå ja, det er mer av samme slag, men jeg advarte jo nettopp mot alt som smaker av flisespikkeri. Når en bare bruker boken som flora og ikke som lærebok i botanikk, vil en vel ikke så ofte komme galt avsted.

Noe som vil lette arbeidet for nybegynnere, er at det er tatt inn en liste over de viktigste floristiske faguttrykk med forklaringer. De viderekomne kan ha mer glede av listen over de latinske navnenes opprinnelse og betydning, hvor nå også slektsnavnene er tatt med.

Artsantallet er noe øket siden sist, men så svært mange nyheter er det ikke (ca. 35 arter i alt). En sammenlikning av de to utgavene gir for så vidt et klart bevis for at vår flora i dag er meget godt utforsket i hovedtrekkene. Det er i grunnen mest finpussing det nå blir tale om: mer detaljerte utbredelseskart, utgreiing av underarter og »tvillingarter«, osv. Her vil en nok i stigende utstrekning måtte nytte cytologiske, genetiske og statistiske metoder til supplering av den vanlige morfologiske karakteristikk.

En del mellomeuropeiske arter kom naturligvis inn i okkupasjonsårene, men det blir vel ikke så mange av dem som slår seg til her for godt. Av nye arter med sikrere hjemstavnrett kan en nevne *Agrostis gigantea* og *Glyceria declinata* innenfor grasfamilien. I slekten *Carex* er *C. extensa* fra Skåtøy kommet til, og ellers er en del »tvilling-arter« skilt: *C. angarae* (*C. norvegica*), *C. adelostoma* (*C. Buxbaumii*), *C. vulpina* (*C. Otrubae*), *C. recta* (*C. salina*), *C. jemtlandica* (*C. lepidocarpa*), og *C. pulchella* (*C. Oederi*). I slekten *Rumex* er fjellformen *R. tenuifolius* skilt ut fra *R. acetosella*. Blant korsblomstene er *Sagina Normaniana* ny, den skiller seg fra *S. saginoides* ved å ha 5 støvbærere. Vi har også fått en *Draba* til: *D. dovrensis*. I rosefamilien er *Sorbus neglecta* og *Potentilla Chamissonis* (lappmure) kommet inn, mens til gjengjeld *Amelanchier spicata* og *Crataegus curvisepala* er sløyfet. I slektene *Taraxacum* og *Hieracium* er

det sikkert også noe nytt å finne for den som vil lete, men ellers ville jeg personlig ikke hatt noen innvending mot at oppregningen av de enkelte arter med utbredelsesdata hadde vært sløffet for disse to slektene, i likhet med den tilsvarende listen for *Rosa*. Når en ikke har nøkler og diagnoser, har slike lister jo ingen verdi for andre enn spesialistene, og de vil vel i alle fall holde seg til originallitteraturen og herbariene.

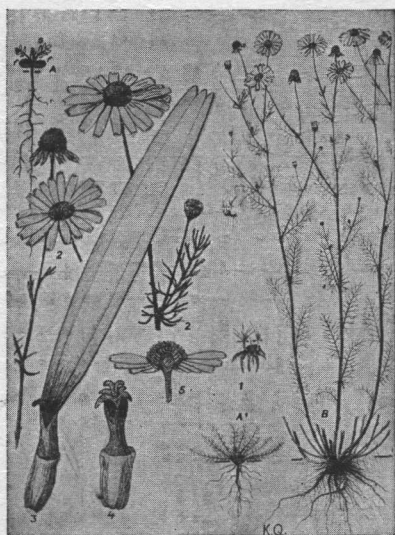
Det er kjedelig at systematikerne enda ikke er blitt ferdige med sin opprydding i navneverket, slik at vi også denne gang må forsone oss med en hel del navneforandringer. Vårt gamle smertensbarn strutsvinge skal f. eks. nå hete *Matteuccia struthiopteris*, enghavre og dunhavre er kommet over til slekten *Arrhenatherum*, og *Carex Goodenowii* er omdøpt til *C. fusca*. (I »Flora of The British Isles«, 1952, heter den forresten *C. nigra*.) De *Orchis*-artene som har fingerknoll er nå ført til en ny slekt *Dactylorchis*, *Draba rupestris* skal igjen hete *D. norvegica*, og *Braya supina* er ført tilbake til *Sisymbrium*. *Pyrola uniflora* skal hete *Moneses* og *P. secunda* *Ramischia*, osv.

Selvfølgelig er denne oppryddingen både nyttig og nødvendig, men en ikke-systematiker kunne nok ønske litt større treghet og konservatisme på dette området, så en kunne unngå for mye vakling fram og tilbake. En burde helst ikke skifte ut et godt innarbeidet navn før det er internasjonal enighet om det nye, så en kunne ha noenlunde sikkerhet for at det ville bli stående.

Dette lille hjertesukk fra en anstrengt hukommelse har imidlertid adresse til gjendøperiet i alminnelighet og rommer ingen spesiell kritikk av Lids flora, som fullt ut fortjener å betegnes som et botanisk storverk. Jeg tror ingen som ikke selv har skrevet en flora kan gjøre seg noen forestilling om hvilket arbeid som ligger bak.

Til slutt må en også gi forlag, trykkeri og andre impliserte firmaer honnør for den vakre utførelse. Typografien virker klarere og romsligere enn før, og det er brukt et meget bedre papir (fra Saugbruksforeningen), slik at det har vært mulig å øke sidetallet med vel 20 % uten at vekt eller volum er svulmet opp. Bindet er enkelt og titalende, og prisen må sies å være meget rimelig, etter forholdene i dag. Alt i alt et gjennomført kvalitetsarbeid.

Georg Hygen.

Er De oppmerksom på

at professor dr. EMIL KORSMO's
uovertrufne, fargelagte

UGRESSPLANSJEVERK

er å få kjøpt hos bokhandlerne
og i læremiddelanstaltene

?

Plansjeverket omfatter 3 serier à 30 plansjer i størrelse 84×64 cm.
Plantenes navn er oppført på latin, norsk, engelsk, fransk og tysk.
Det koster uoppklebet kr. 25.— pr. *serie* inkl. utførlige teksthefter
som har plantenavnene oppført på i alt 12 forskjellige språk.

NORSK HYDRO — Solligt. 7, Oslo

Cammermeyers

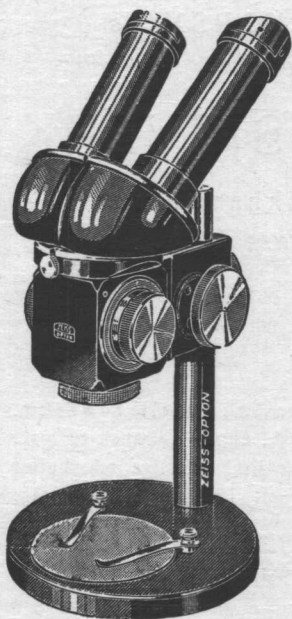
Boghandel ^A/_G

FORLAGS, SORTIMENTS- OG
KOMMISSJONSFORRETNING

Karl Johans gate 41-43, Oslo
Tlf.: 41 07 01, 41 13 63, 41 21 45

Botanisk litteratur — norsk og utenlandsk

BINOKULARE STEREOMIKROSKOP

med stort synsfelt.
Stereoskopisk forstørrelses-
område fra $6\times$ til $160\times$.

Generalrepresentant

Lorentz E. Gjersøe A.s

KONGENSGT. 2, OSLO
Tlf. 42 54 16. Telegr.adr. Oslozeiss